
Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

BIOTEHNOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 5. junij 2014

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**A) NALOGE IZBIRNEGA TIPA**

Naloga	Odgovor
1	♦ A
2	♦ C
3	♦ D
4	♦ A
5	♦ D
6	♦ A
7	♦ B
8	♦ D
9	♦ B
10	♦ D

Naloga	Odgovor
11	♦ B
12	♦ B
13	♦ A
14	♦ D
15	♦ A
16	♦ A
17	♦ A
18	♦ B
19	♦ A
20	♦ C

Naloga	Odgovor
21	♦ B
22	♦ B
23	♦ B
24	♦ C
25	♦ C
26	♦ A
27	♦ A
28	♦ A
29	♦ B
30	♦ B

Naloga	Odgovor
31	♦ A
32	♦ C
33	♦ C
34	♦ B
35	♦ D
36	♦ B
37	♦ A
38	♦ C
39	♦ C
40	♦ D

B) STRUKTURIRANI NALOGI IZBIRNEGA TIPA**1. naloga: Ravnanje z uporabnimi odpadki**

Naloga	Odgovor
1.1	♦ B
1.2	♦ C
1.3	♦ D
1.4	♦ A
1.5	♦ C

2. naloga: Živalske tkivne kulture

Naloga	Odgovor
2.1	♦ B
2.2	♦ D
2.3	♦ A
2.4	♦ B
2.5	♦ A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.
Skupno število točk IP 1: 50

IZPITNA POLA 2

DEL A

1. Hormoni

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	dva od: ♦ inzulin ♦ rastni hormon ♦ estrogeni ♦ testosteron ♦ progesteron	♦ glukagon ♦ eritropoetin ♦ somatotropin ♦ somatostatoin	
1.2	1	♦ inzulin/glukagon		
1.3	1	ena od: ♦ gensko spremenjene celice sesalcev ♦ <i>E. coli</i> ♦ kvasovke	♦ prokarionti	
1.4	1	♦ V bakterijah ni posttranslacijskih modifikacij beljakovin/beljakovina se mora pravilno zviti, oblikovati, da je hormon funkcionalen.		
1.5	1	♦ polipeptidni/derivati aminokislin/prostoglandini/steroidi/steroidni hormoni		

2. Bioreaktorji

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ bioreaktor z lebdečim slojem/kontaminiran	♦ aeroben bioreaktor/bioreaktor z vpihovanjem zraka	
2.2	1	♦ A – črpalka ali merilnik pretoka, B – nosilec ali zračni mehurček, C – hladilnik, D – gojišče	♦ C – dvojni plašč/termoregulacija/stena bioreaktorja ♦ D – fermentacijska brozga	Za vse štiri pravilne 1 točka.
2.3	1	♦ DA, dovod zraka/kroženje in bogatenje gojišča/bogatenje gojišča med procesom		
2.4	1	♦ pritrjena na nosilce		
2.5	1	♦ kateri koli aerobni bioproces, pri katerem se proizvod po končanem bioprocesu nahaja v gojišču/za gojenje biokultur, ki so občutljive na strižne sile.	♦ za gojenje občutljivih biokultur	

3. Kloniranje

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ terapevtsko kloniranje – ustvarjanje zarodkov, tkiv, organov, reprodukcijsko kloniranje – ustvarjanje organizmov, osebkov	♦ terapevtsko kloniranje: celice, tkivo ♦ reprodukcijsko kloniranje: organi	
3.2	1	♦ telesne celice in jajčne celice/ženske spolne celice		
3.3	1	♦ stimulacija z električnim tokom/mehansko brazdanje/s kemijskimi snovmi		
3.4	1	♦ reprodukcijsko kloniranje		
3.5	1	♦ po darovalki jajčne celice	♦ po darovalki celice brez jedra ♦ po darovalki mitohondrijev ♦ po živali darovalki spolne celice	

DEL B**4. Genska diagnostika**

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila									
4.1	1	ena od: ◆ RFLP ◆ Elektroforeza/DNK-fingerprinting ◆ PCR	◆ genska analiza DNK										
4.2	1	◆ restrikcijske encime	◆ endonukleaze	◆ Samo »nukleaze« ni sprejemljiva rešitev.									
4.3	1	◆ nemutiran gen – daljša pot, ker je krajši/mutiran gen – krajša pot, ker je večji (ponovitev CGG)											
4.4	1	◆ analiza Southern blot/sekvenciranje/sekveniranje											
4.5	1	ena od: ◆ nukleotidi ◆ enojna vijačnica DNK ◆ radioaktivni elementi ◆ fluorescentni elementi											
4.6	1	◆ PCR											
4.7	1	ena od: ◆ bele krvničke/levkociti ◆ limfociti		Navede konkreten primer celice z jedrom.									
4.8	1	◆ 50 % za dečke <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td></td> <td>X*</td> <td>X</td> </tr> <tr> <td>X*</td> <td>X*X*</td> <td>X*X</td> </tr> <tr> <td>Y</td> <td>YX*</td> <td>YX</td> </tr> </table>		X*	X	X*	X*X*	X*X	Y	YX*	YX		Za pravilen odgovor in pravilno izdelan Punnettov kvadrant 1 točka.
	X*	X											
X*	X*X*	X*X											
Y	YX*	YX											
4.9	1	◆ izpad nukleotida/baze iz DNK, možne posledice: spremembebralnega okvirja, sprememba zaporedja AK v beljakovini ...											
4.10	1	◆ fenotip											

5. Okužba biokulture

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ bakterije	♦ prokarionti	
5.2	1	♦ viruse		
5.3	1	♦ A		
5.4	1	ena od: ♦ pritrđitev virusa na tarčno celico ♦ prepozna receptorsko mesto na bakteriji		
5.5	1	♦ litičen naćin razmnoŹevanja		
5.6	1	ena od: ♦ mesta brez kulture ♦ mesta brez bakterij ♦ citopatski efekt	♦ plak (<i>plaque</i>)	
5.7	1	♦ transdukcija		
5.8	1	♦ elektronski mikroskop		Samo »mikroskop« ne zadostuje.
5.9	1	♦ protitelesa		
5.10	1	♦ DNK ali RNK/DNK/RNK		DNK in RNK ni ustrezen odgovor.

6. Spremljanje biotehnoškega procesa

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	♦ S spremembo temperature se spreminja upornost kovine/snovi v termometru.		
6.2	1	♦ Število vrtljajev rotorja se poveča.		
6.3	1	♦ v pufru		
6.4	1	♦ Vsaj 2, en kisel in en bazičen/najnižji in najvišji pH, ki ga želimo meriti.		Lahko je naveden konkreten pH.
6.5	1	ena od: ♦ ebulliometrom ♦ alkoholmetrom ♦ ebulioskopom		
6.6	1	♦ da/lahko		
6.7	1	pet od: ♦ Biti visoko selektiven. ♦ Se odzivati linearno na širokem območju. ♦ Biti časovno stabilen. ♦ Imeti kratek odzivni čas. ♦ Omogočiti natančne in točne meritve. ♦ Biti neinvaziven. ♦ Biti zgrajen tako, da omogoča toplotno sterilizacijo. ♦ Biti iz materialov, na katerem ne rastejo organizmi. ♦ Preprečevati adsorpcijo beljakovin na površini.		Štiri pravilne za 1 točko.
6.8	1	tri od: ♦ občutljivost merilnika ♦ odzivni čas ♦ ponovljivost meritve ♦ natančnost meritve ♦ merilno območje ♦ točnost meritev	♦ Tri prarametre, ki jih lahko merimo: T, pH, P.	
6.9	1	ena od: ♦ tekočinski manometer ♦ Bourdonova cev ♦ manometer z (elastično) membrano	♦ Upoštevamo vse merilnike pretoka in tlaka.	
6.10	1	♦ ekspanzijski tekočinski termometer	♦ referenčni, kvarčno frekvenčni termometer	